Ceistiú

Cad é atá i gceist leis an straitéis seo?

- Cuirtear ceisteanna ar léitheoirí le tuiscint a shoiléiriú. Léirítear an tuiscint sna freagraí.
- Cuireann léitheoirí ceisteanna agus iad ag léamh. Déanann seo an léitheoireacht soiléir dóibh.
- Is straitéis í seo atá éifeachtach sa chéad agus sa dara teanga, mar sin, má fhorbaítear i nGaeilge í beidh na léitheoirí ag cur leis an straitéis chéanna i nGaeilge agus i mBéarla.

Cén fáth a múintear í?

- Is féidir cuid mhór eolais a fháil ar thuiscint trí cheisteanna a chur agus a fhreagairt.
- Díríonn ceisteanna aird an léitheora ar an téacs atá le teacht. Spreagann siad an léitheoir leanúint ar aghaidh le tuilleadh eolais a fháil. Is féidir le ceisteanna tacú leis an léitheoir an téacs a chur i gcomhthéacs agus é a dhéanamh ábhartha.
- Cuidíonn an straitéis seo le daltaí tuiscint níos doimhne a fháil, smaointeoireacht chriticiúil a fhorbairt, foclóir agus teanga a neartú agus léitheoireacht neamhspleách a fhorbairt.

An straitéis a mhúineadh

Is féidir ceisteanna réamhullmhaithe a úsáid roimh, i rith agus i ndiaidh na léitheoireachta. Is féidir iarraidh ar na páistí ceisteanna a chumadh. Déanann seo an léitheoireacht pearsanta don léitheoir agus cuidíonn sé le hinspreagadh agus rannpháirtíocht. Is féidir iarraidh ar na páistí ceisteanna a chumadh i ngrúpaí, rud a dhéanann an léitheoireacht sóisialta agus a thacaíonn le plé/teanga ó bhéal. **Pléigh na 6 'C': Céard/Cad é? Cé? Cén fáth/Cad chuige? Cén áit? Cén uair? Conas/Cad é mar?**

(Cur chuige céimnithe)

1 . Múnlaigh

- Léigh os ard.
- Smaoinigh os ard mar léitheoir. Cuir ceisteanna a léiríonn scileanna smaointeoireachta.

2. Mínigh

- Ainmnigh an straitéis.
- Mínigh cén uair agus cén fáth a n-úsáidtear í.

3. Cleachtadh le tacaíocht

- Obair ranga nó ghrúpa.
- Ceisteanna treoracha ón mhúinteoir.

4.**Cleachtadh neamhspleách**

- Daltaí ag úsáid na straitéise leo féin, ag cur, ag freagairt agus ag cumadh ceisteanna.

5. Athmhachnamh

- Plé: *Ar chuidigh an straitéis leat?*

Gníomhaíochtaí molta

- Pléigh ranga le téacs samplach.
- Cineálacha éagsúla ceisteanna a phlé.
- Ceisteanna a chur ar na páistí a spreagann freagraí ag leibhéil éagsúla smaointeoireachta.

- Deiseanna a thabhairt ceisteanna a chur agus a fhreagairt a léiríonn smaointeoireacht.

Teanga úsáideach don rang

Cuirtear **ceisteanna éadroma** leis na frásaí; Cad/Cad é/Céard? Cé? Cén uair? Cén fhad? Cén áit? Cá mhéad/Cé mhéad? Cá huair? Cá fhad?

Cuirtear **ceisteanna troma** leis na frásaí; Conas/Cad é an dóigh/Cén chaoi? Do bharúil? Cén chúis? Cad a cheapann tú/Cad é a shíleann tú? Cad chuige/Cén fáth? Cad é an chúis?

Cad é atá le déanamh ag na páistí?

Spreagann ceisteanna freagraí atá **díreach ansin**, a bhfuil gá le **smaoineamh agus cuardach**, a léiríonn **an t-údar**, a spreagann **do bharúil féin**.

An bhfuil na páistí:

- ag úsáid na straitéise go feasach?
- ag úsáid teanga chuí?
- ag míniú a smaointeoireachta?
- ag úsáid fianaise ón téacs?
- ag léiriú scileanna neamhspleácha?

Leideanna don mhúinteoir

- Ná múin an iomarca straitéisí ag an am céanna.
- Fill ar an straitéis go rialta.
- Níl gá le gníomhaíocht scríofa gach uair.
- Úsáid plé ó bhéal go minic.

Príomhphointe

Is é an sprioc ná go roghnóidh daltaí an straitéis go neamhspleách agus iad ag léamh. Spreagann na ceisteanna seo ar fad inspreagadh agus rannpháirtíocht sa léitheoireacht.

Áiseanna sa rannóg seo

Bain úsáid as na leathanaigh le plé a dhéanamh roimh, i rith nó i ndiaidh na léitheoireachta.

- Ag Cur Ceisteanna. Bileog oibre (dubh & bán le priontáil).
- Ceisteanna: Bileoga oibre (dubh & bán le priontáil).
- Cuir Ceisteanna. Ceisteanna ag leibhéil éagsúla (dubh & bán le priontáil).
- Na Ceisteanna Léitheoireachta. Ceisteanna le cumadh (dubh & bán le hriontáil).
- Leidleathanach le ceisteanna molta do thréimhse na léitheoireachta (daite le lannú x 2).
- Leidleathanach do cheisteanna atá trom agus éadrom (daite le lannú x 2).
- Leidleathanach le teanga na gceisteanna a léiriú (daite le lannú x 2).
- Leidleathanach a léiríonn na leibhéil ceisteanna (daite le lannú x 2).

Ainm .... Rang .... Dáta ....

Ag cur ceisteanna ...

Scríobh ceisteanna faoin téacs atá á léamh agat

Teideal téacs ....

roimh léamh	agus mé ag léamh	agus an téacs léite

Ainm .... Rang .... Dáta ....

Ceisteanna:
Trom agus Éadrom

Teideal téacs ....

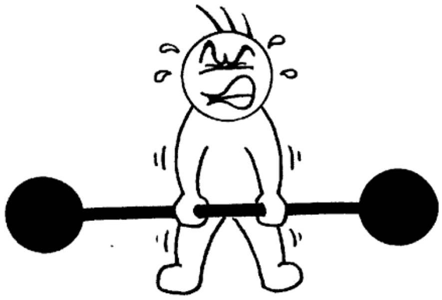

Lch.	Éadrom	Trom

Ainm .... Rang .... Dáta ....

Ceisteanna:
An bhfuil ceisteanna agat féin?

Teideal téacs ....

- Scríobh 4 chineál ceiste faoin leabhar atá agat.
- Déan cinnte go gcuireann tú -
  ceist a bhfuil an freagra díreach ansin,
  ceist a spreagann smaoinigh agus cuardaigh
  ceist a spreagann freagra atá bunaithe ar eolas atá agam féin

Freagair na ceisteanna ó bhéal/i scríbhinn nó Tabhair do cheisteanna do chara.

Ainm .... Rang .... Dáta ....

Na Ceisteanna Léitheoireachta

Teideal téacs ....

Cén rud a bhfuil an scéal faoi?

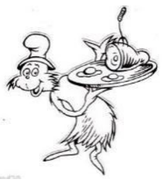

Cé a bhí sa scéal?

Cén áit ar tharla an scéal?

Cén uair a tharla seo?

Cén fáth a raibh an fhadhb sin ann?

Ar réitíodh an fhadhb?

Roimh Léamh

- Cad atá ar eolas agat faoin leabhar?
- Cad a thug tú faoi deara faoi na léaráidí sa leabhar? An maith leat iad?
- An bhfuair tú eolas ó bhlurba nó ó chlár an leabhair?
- Cad a cheapann tú a mbeidh an leabhar seo faoi?
- Cad atá ar eolas agat faoi ábhar an leabhair?
- Cad a cheapann tú a tharlóidh sa leabhar? Cén fáth a síleann tú sin?
- Cad a cheapann tú a fhoghlaimeoidh tú sa leabhar seo?
- An bhfuil rudaí ann le cabhrú leat é a léamh, m.sh. clár, innéacs, gluais, teidil, lipéid, léaráidí?

Cuir ceisteanna faoin téacs!

Agus tú ag léamh

- An bhfuil focail/frásaí ann nach bhfuil tú cinnte fúthu?
- An bhfuil straitéisí agat leis na focail/frásaí sin a léamh?
- Cá bhfuil an scéal seo suite?
- Cad atá ag tarlú go dtí seo?
- An raibh an ceart agat faoin rud a cheap tú a bhí ag dul a tharlú roimh léamh?
- Cén fáth a gceapann tú sin?
- Cad é do mheas ar na carachtair go dtí seo?
- Conas a mhothaíonn na carachtair, meas tú?
- An bhfuil ceisteanna agat?

Tar éis léamh

- Déan achoimre ar an scéal.
- Ar tharla an rud a cheap tú a bhí ag dul a tharlú?
- Cad a d'fhoghlaim tú?
- Cad é an príomhsmaoineamh?
- Déan cur síos ar an bpríomhcharachtar.
- Cén rud is mó a thaitin leat faoin leabhar?
- Ar freagraíodh do cheisteanna?
- An raibh fadhb sa scéal?
- Ar réitíodh an fhadhb?
- Cén fáth, dar leat, ar scríobh an t-údar an leabhar seo?
- An bhfuil an leabhar seo cosúil le leabhar eile atá léite agat?

Roimh Léamh

- Cad é atá ar eolas agat faoin leabhar?
- Cad é a thug tú faoi deara faoi na léaráidí sa leabhar? An maith leat iad?
- An bhfuair tú eolas ó bhlurba nó ó chlár an leabhair?
- Cad é a shíleann tú a mbeidh an leabhar seo faoi?
- Cad é atá ar eolas agat faoi ábhar an leabhair?
- Cad é a shíleann tú a tharlóidh sa leabhar? Cad chuige a síleann tú sin?
- Cad é a shíleann tú a fhoghlaimeoidh tú sa leabhar seo?
- An bhfuil rudaí ann le cuidiú leat é a léamh, m.sh. clár, innéacs, gluais, teidil, lipéid, léaráidí?

Cuir ceisteanna faoin téacs!

Agus tú ag léamh

- An bhfuil focail/frásaí ann nach bhfuil tú cinnte fúthu?
- An bhfuil straitéisí agat leis na focail/frásaí sin a léamh?
- Cá bhfuil an scéal seo suite?
- Cad é atá ag tarlú go dtí seo?
- An raibh an ceart agat faoin rud a shíl tú a bhí ag dul a tharlú roimh léamh?
- Cad chuige a síleann tú gur tharla sin?
- Cad é do bharúil ar na carachtair go dtí seo?
- Cad é mar a mhothaíonn na carachtair, do bharúil?
- An bhfuil ceisteanna agat?

I ndiaidh léamh

- Déan achoimre ar an scéal.
- Ar tharla an rud a shíl tú a bhí ag dul a tharlú?
- Cad é a d'fhoghlaim tú?
- Cad é an príomhsmaoineamh?
- Déan cur síos ar an phríomhcharachtar.
- Cad é an rud is mó a thaitin leat faoin leabhar?
- Ar freagraíodh do cheisteanna?
- An raibh fadhb sa scéal?
- Ar réitíodh an fhadhb?
- Cad chuige, dar leat, ar scríobh an t-údar an leabhar seo?
- An bhfuil an leabhar seo cosúil le leabhar eile atá léite agat?

Ceisteanna: Trom nó Éadrom

Le **ceisteanna éadroma** go minic bíonn na freagraí gairid agus gonta agus bíonn an freagra sa téacs.

Cum ceisteanna éadroma faoin leabhar atá tú a léamh. Tosaíonn ceisteanna éadroma le;

- Cad …?
- Cé …?
- Cén uair …?
- Cén fhad …?
- Cad é…?
- Cá huair …?
- Cé mhéad …?
- Cén áit …?
- Cá mhéad …?

Baineann **ceisteanna troma** leis na téamaí móra.
Go minic, bíonn na freagraí casta, fada agus oscailte.
Bíonn ort smaoineamh go domhain le ceist throm a fhreagairt.

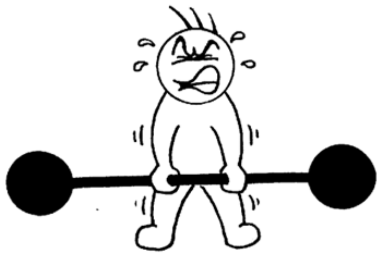

Cum ceisteanna troma faoin leabhar atá tú a léamh. Tosaíonn ceisteanna troma le;

- Do bharúil …?
- Conas …?
- Cén chúis a bhí le…?
- Cad é an dóigh?
- Cad é mar …?
- Cén chaoi?
- Cad é a shíleann tú?
- Cad a cheapann tú?
- Conas a mhothaíonn …?
- Cén fáth …?

Ceisteanna

Sa téacs

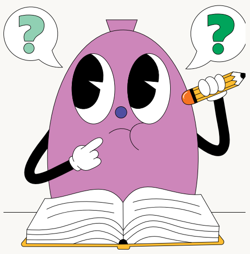

Díreach ansin ...

Tá an freagra díreach ansin sa téacs!

Smaoinigh agus cuardaigh ...

Tá an freagra le fáil i níos mó ná aon áit amháin sa téacs.

I mo cheann

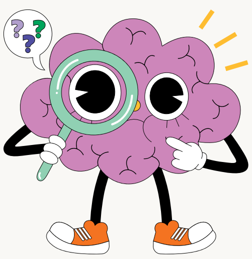

Mise agus an t-údar ...

Tiocfaidh mé ar fhreagra trí chuardach sa téacs agus eolas eile atá agam féin.

Mé féin ...

Tá eolas agam féin le freagra a thabhairt.

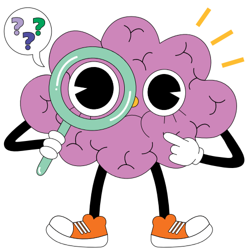

Ceisteanna atá againn faoin Léitheoireacht

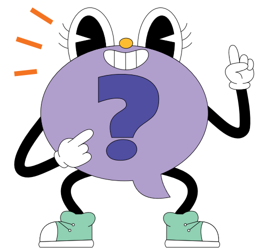

Cén rud, den chuid is mó, a bhfuil an scéal seo faoi?

An téacs ficsin nó neamhfhicsin é?

Cé atá ag insint an scéil?

Cé hiad na carachtair?

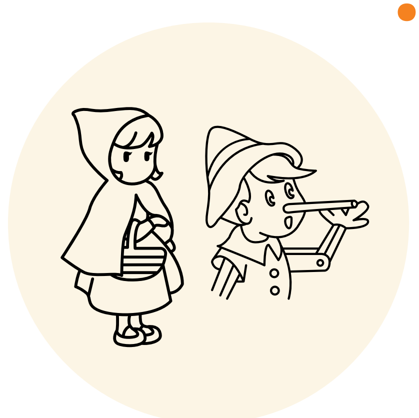

Cá bhfuil an scéal seo suite?

Cén fáth a bhfuil mé ag léamh an scéil seo?